

Oxf. H. 55, a, 42. Hit. 86, 12. Z. d. d. m. G. 14, 372, 14. — c) am Ende eines comp. im Besitz von Etwas seiend: ज्ञानविज्ञानं MBh. 13, 6669. — d) wie Jmd sein müsste: अभाविनो मुनयः (अभाविन् = नाशभाज् Schol.) HARIV. 11190. — e) in कर्माविन् (von भाव) zu Hari Zuneigung habend Vop. 6, 9. — 2) m. a) jeder Vocal mit Ausnahme des a und d VS. PRĀT. 1, 46. 3, 21. 55. 4, 33. 45. 7, 9. Vielleicht deshalb so genannt, weil sie einer Veränderung, dem Übergange in die entsprechenden Halb-vocale, unterworfen sind. — b) Bez. der 4ten Kaste, der Çūdra, in Plakshadvipa u. s. w. VP. bei Muir, ST. I, 191 (VP. 198). — 3) f. भाविनी a) ein schönes (vgl. भव्य) Weib AK. 2, 6, 1, 3. INDR. 5, 37. Hip. 4, 30. SUND. 4, 24. N. 5, 11. 11, 28. 32. 16, 32. 17, 15. 27. 18, 17. MBh. 1, 905. 968. 3, 16190 (nach der Lesart der ed. Bomb.). 4, 76. 5, 6030. 7014. 7328. 14, 730. HARIV. 6696. 7070. 9074. R. GORR. 1, 66, 1. 3, 53, 39. 6, 99, 56. MĀRK. P. 63, 62. 74, 47. 114, 24. — b) N. pr. einer der Mütter im Gefolge des Skanda MBh. 9, 2629. der Tochter eines Gandharva MĀRK. P. 128, 11. 17. 22. — Vgl. अनिरुद्धभाविनी, तथाभाविन्, पुनर्भाविन्, पूर्व.

भावुक (von 1. भू, 1) adj. f. घ्रा P. 3, 2, 154. Vop. 26, 146. a) werdend: स एष इज्ञानो ऽप्यभावुकः TS. 1, 7, 4, 6. अथो दुरतो भावुकः ÇAT. Br. 7. 3, 2, 14. द्विपिणी युवतिः प्रिया भावुका 13, 1, 6. 8. 2, 2. fgg. TBr. 3. 8, 22, 2. 22. 1. रत्नयोऽन्नादो भावुकः 2. स्यखलित्तिभावुका KĀTH. 28, 8. Häufig am Ende eines comp. nach einem adv. auf अम् P. 3, 2, 57; vgl. अन्धं, आर्षं, हूरं, नगं, पलितं, पामनं (u. पामनं, प्रियं, सुभगं, स्थूलं. — b) Sinn für das Schöne habend Buāg. P. 4, 1, 3. Verz. d. Oxf. H. 203, a, No. 484 (v. 1. भावुक). — 2) m. im Drama der Schwester Mann H. 332. HALĀJ. 1, 99. — 3) n. a) Wohlfahrt AK. 1, 1, 4, 4. H. 86. HALĀJ. 1, 122. — b) affectvolle Sprache: भावतो वाक्यवृत्तिर्भावाकुं तदुदाहृतम् PRATĀPAR. 70, a, 2 (67, a, 9 st. dessen भाविक).

भावोदय (भाव + उ) m. Entstehung eines Affects PRATĀPAR. 59, a, 1. KUVĀLAJ. 139.

भाव्य (von 1. भू simpl. und caus.) 1) adj. P. 3, 1, 123. a) was geschehen muss: नहि भवति यत्र भाव्यं भवति च भाव्यम् Spr. 1309. 2083. gegenwärtig (vgl. भव्य) oder zukünftig AV. 13, 1, 54. 19, 6, 4. zukünftig HARIV. 483. KUVĀLAJ. 133, a. Schol. zu KĀTJ. ÇR. 122, 2. die Stelle des fut. von भू vertretend HARIV. 478. MBh. 4, 927 (भव्य Schol.). 928 (भव्य ed. Bomb.). 15, 838. Buāg. P. 4, 13, 31. 9, 22, 47. MĀRK. P. 108, 24. भाव्यम् impers. zu sein: सदा प्रहृष्टया भाव्यं गुरुकार्येषु दत्तया sie muss stets heiter u. s. w. sein M. 5, 150. JĀG. 1, 225. MBh. 3, 13702. ARČ. 10, 74. अग्रमत्तैश्च वो भाव्यम् R. 6, 7, 3. Spr. 611. 4387. 4776. KATHĀS. 17, 60. 23, 32. 38, 136. 39, 43. यथा कृतस्ते संकल्पो भाव्यं तेनैव नान्यथा Buāg. P. 4, 1, 30. MĀRK. P. 76. 44. PAÑKĀT. 20, 3. 36, 14. 186, 10. KUSUM. 7, 10. Vop. 26, 6. तत्र तात न तेषां हि राज्ञां भाव्यमसंप्रतम् MBh. 4, 926. अतो ऽन्यथा न भाव्यं ते सखि मत्संगतं प्रति KATHĀS. 28, 186. ज्ञानार्थस्य (विद्:) — तु विद्वानित्येव भाव्यम् P. 7, 2, 68, Sch. किं तैर्भाव्यं मम सुदिवसैः werden die schönen Tage für mich kommen? Spr. 808. — b) zu Stande zu bringen, zu bewerkstelligen, zu bewirken, zu thun: अर्थो ऽयमर्थान्तरभाव्य एव KUMĀRAS. 3, 18. Buāg. P. 3, 3, 36. एतावदेव (so die ed. Bomb.) हि त्रिभुभिर्भाव्यं दीनिषु वत्सलैः। यत् u. s. w. 4, 30, 28. — c) zu empfinden: त्रया चैकाकिना

V. Theil.

दुःखं न भाव्यं दिवसद्वयम् KATHĀS. 26, 71. — d) vorzustellen, was man sich vorstellt: भाव्यभावन Ashv. 18, 63. — e) zu überführen: पृष्टो ऽप्यवयमानस्तु कृतावस्थो धनेषिणा। च्यवैः सान्निभिर्भाव्यो नृपब्राह्मणसंनिधौ ॥ M. 8, 60. — f) zu erweisen, zu beweisen: आगमेनोपभोगेन नष्टं भाव्यम् JĀG. 2, 171. — g) nach den Comm. = भावयत्य Nir. 9, 10: vielleicht zu verehren: अमन्दान्स्तोमान्प्र भैरे मनोषा सिन्धुवाधि क्षिपतो भाव्यस्य RV. 1, 126, 1. — 2) m. N. pr. eines Fürsten (= भाव्यरथ und भानुरथ anderer Autl.) VP. 463, N. 10. — Vgl. दुर्भाव्य.

भाव्यता (von भाव्य) f. Zukünftigkeit Schol. zu KĀTJ. ÇR. 38, 21. भाव्यव n. dass. 6.

भाव्यरथ (भा + रथ) m. N. pr. eines Fürsten (s. भाव्य 2.) VP. 463, N. 10.

1. भाष्. भाषते (ep. auch भाषति) Duātup. 16, 11. reden, sprechen, plaudern, sagen: व्यस्यैवाह्व्यौ भाषते TBr. 2, 3, 9, 9. भाषमाणा उपासते Ait. Br. 5, 33. समुज्ज्वलयतेति भाषेरन् ÇĀṆKU. Br. 17, 9. M. 8, 361. SUND. 4, 16. N. 24, 31. MBh. 1, 7187. R. 1, 39, 9. ÇĀK. 30. KATHĀS. 4, 73. वभाषिरे 78. 18, 19. 32, 20. Buāg. P. 8, 9, 12. BRAHMA-P. in LA. (II) 34, 20. इत्यभाषिष्ठाः BHATT. 9, 122. अभाषित 15, 6. यथा च भाषति परस्परं ते MBh. 1. 7186. मम भाषतः 3, 10933. 4, 1908. प्रियं भाषते ÇAT. Br. 14, 5, 1, 4. वाचम् 9, 4, 8. M. 8, 95. DAÇ. 2, 6. N. 18, 7. MBh. 1, 5665. इदं वभाषे 4, 223. R. 2, 78, 19. R. GORR. 2, 8, 19. RAGH. 7, 63. KUMĀRAS. 5, 63. प्रज्ञावादान् Spr. 266. 2223. 3469. बहु भाष्यते (= भाषिष्यते Schol.) औपधर्म्यम् Buāg. P. 2, 7, 37. BHATT. 8, 75. LA. (II) 92, 3. अन्तं भाषतु MBh. 13, 4577. 6643. वक्षिष्येदाप्यते भाषा धर्मात्रियताद्यावहारिकात् M. 8, 164. भाषित gesprochen AK. 3, 2, 57. यथा भाषितमदितः M. 8, 216. R. 1, 3, 4. R. GORR. 2, 38, 12. 9, 27. त्वैकमीशं प्रति साधु भाषितम् KUMĀRAS. 5, 84. n. das Sprechen, Rede, Sprache AK. 1, 1, 5, 1. H. 241. न चैवास्यानुकुर्वति गति-भाषितचेष्टितम् M. 2, 109. 8, 26. प्रणुयाच्चापाराणां गूढभाषितम् JĀG. 1, 329. MBh. 1, 8060. R. 1, 22, 1. तृणवदाषितं तामो तुल्यामास 5, 36, 91. HARIV. 3894. Suçr. 1, 250, 13. RAGH. 8, 58. कल्याणं KĀM. NĪTIS. 3, 28. VARĀH. BṚH. S. 46, 97. Buāg. P. 5, 14, 28. PRAB. 86, 10. Spr. 886. 3278. गुरु PAÑKĀT. 1, 336. मातृभाषितैः MĀRK. P. 26, 2. मम भाषितं कर्तव्यं Vet. in LA. (II) 10, 3. Çit. 2, 12 (am Ende eines adj. comp. f. घ्रा); vgl. कृतार्थ-भाषित, दुर्भाषित, सु. Mit dem acc. der Person zu Jmd reden, anreden R. GORR. 2, 66, 29. RAGH. 2, 46. 3, 51. VID. 63. 306. KATHĀS. 6, 16. भाष्य-माणो मयासकृत् MBh. 3, 2747. R. 4, 2, 16. तौ तपोधनैरित्यभाषिपाताम् BHATT. 2, 27. 37. साधु भाषित भाषितः KĀM. NĪTIS. 3, 24. Buāg. P. 8, 20, 1. mit doppeltem acc.: क्षितिपालम् — तमेवार्थमभाषत RAGH. 2, 51. BHATT. 2, 46. ततो मया त्वम् — तीक्ष्णानि वचांसि भाषितः R. 4, 36, 21. reden von, über, sich aussprechen über: इति स्म संधिं खलु संधिवित्तमा वभाषिरे पूर्वतरा मर्कष्यः KĀM. NĪTIS. 9, 78. भाषितावसंसिद्धिम् er melde, dass das Essen fertig sei. Gobh. 1, 4, 2. 6, 16. यो ऽन्यथा सत्तमात्मानमन्यथा सत्सु भाषते wer sich bei Guten für einen Andern ausgiebt, als er ist, Spr. 2546. nennen: गीतिं ताम् — भाषते ÇAUT. 5, 19. नेत्रज्ञ इति भाषितः MBh. 12, 11649. beim Sprechen gebrauchen. — anwenden: भाषिकेभ्यो धातुभ्यो नैगमाः कृतो भाष्यते Nir. 2, 2. 3. 6, 30, 31. उपसर्गैर्निपातैश्च तत्तु पण्डितमानिनः। केचित्संयोग्य भाषते Suçr. 2, 26, 6. 7. — In der Stelle वार्यन्भाषतो वृकान् RĀGA-TAR. 2, 88 ist wohl भषतो zu lesen.

— caus. aor. अवाभाषत् und अवाभिषत् P. 7, 4, 3. Vop. 18, 3. 1) Jmd